

Glossariy

7.5 Umurtqali hayvonlar ovqat hazm qilish sistemalari

1. Og‘zaki bo‘shliq – ovqatni qabul qilish uchun mo‘ljallangan tana bo‘shlig‘i.
2. Tishlar – ovqatni maydalashda ishtirok etuvchi qattiq organlar.
3. Til – ovqatni harakatga keltirib, ta‘mini sezishda yordam beruvchi a‘zo.
4. Qisqa ichak – ovqatning qisqa vaqt ichida o‘tadigan ichak qismi.
5. Me‘da – ovqatni kimyoviy va mexanik hazm qiluvchi organ.
6. Jigar – ferment ishlab chiqaruvchi, yog‘ va boshqa moddalarni qayta ishlovchi a‘zo.
7. O‘n ikki barmoq ichak – me‘dadan keyingi ichak qismi, fermentlar faol ishlaydi.
8. Oraliq ichak – ozuqadan ozuqa moddalarining so‘rilishi amalga oshadigan qism.
9. Qalin ichak – suv va elektrolitlarni so‘rib olish va qoldiqlarni shakllantirish joyi.
10. Olti bo‘lakli ichak – ba‘zi umurtqali hayvonlarda ovqatni to‘liq hazm qilish uchun bo‘linadigan ichak qismi.
11. Fermentlar – organik moddalarni parchalaydigan maxsus oqsillar.
12. Amilaza – kraxmal, glyukogen singari uglevodlarni parchalovchi ferment.
13. Pepsin – oqsillarni kichik peptidlarga bo‘luvchi me‘da fermenti.
14. Lipaza – yog‘larni parchalab, sodiq moddalarga aylantiruvchi ferment.
15. Bilashtirish – yog‘larni kichik tomchilarga ajratish jarayoni, jigar tomonidan amalga oshiriladi.
16. Qon tomirlari – hazm qilingan oziq moddalarni tanaga yetkazadigan tizim.
17. Limfa tomirlari – yog‘larning so‘rilishi va tashilishi uchun javobgar.
18. Peristaltika – hazm yo‘lida ovqatni harakatga keltiruvchi mushaklarning ritmik qisqarishi.

19. Hazm bo‘lmagan qoldiqlar – organizmda foydali moddalarga aylantirilmay qolgan oziq qismi.

20. Ovqat hazm qilish vaqti – ovqat organizmda ketadigan umumiy jarayon davomiyligi.